

De Neuropsychiatrische Vragenlijst-Questionnaire (NPI-Q)
D. Kaufer, MD and J.L. Cummings, MD
Nederlandse vertaling J.F.M. de Jonghe, M.G. Kat en C.J. Kalisvaart

Achtergrond en Afname

De Neuropsychiatrische Vragenlijst-Questionnaire is ontwikkeld om in het alledaags klinische werk neuropsychiatrische symptomen beknopt in kaart te brengen. De NPI-Q is een bewerking van de NPI (Cummings et al, Neurology 1994; 44:2308-2314) en is ten opzicht van deze lijst gevalideerd (Kaufer et al, J Neuropsychiatry Clin Neurosci 2000, 12:233-239). De reguliere NPI is een gevalideerd interview met een familielid van de patiënt, gericht op het inventariseren van neuropsychiatrische symptomen die zich in de afgelopen maand hebben voorgedaan. De NPI omvatte aanvankelijk tien neuropsychiatrische domeinen; twee andere, Nachtelijke onrust/slaapstoornissen en veranderingen in Eetlust/eetgedrag, zijn nadien toegevoegd. Een andere recente wijziging van de NPI betreft de toevoeging van een schaal voor de Emotionele belasting voor de verzorger, waarmee wordt nagegaan in welke mate de aanwezige symptomen het psychisch functioneren van de verzorger beïnvloeden (Kaufer et al, JAGS, 1998; 46:210-215). De NPI-Q bevat beide aanvullingen.

Een naast familielid, of een ander die voor de patiënt zorgt, vult zelf de NPI-Q in. Elk van de 12 NPI-Q domeinen bevat een onderzoeksvraag die de belangrijkste symptomen op dat gebied weergeeft. Voor elk domein wordt eerst geantwoord met “Ja” (is aanwezig) of met “Nee” (is afwezig). Als het antwoord “Nee” is dan gaat de informant verder naar de volgende vraag. Als het antwoord “Ja” is dan beoordeelt hij of zij zowel de ernst van de symptomen die zich voordeden in de afgelopen maand (drie-puntschaal), als de psychische belasting die het voor hem of haar betekende (6-puntschaal). De NPI-Q levert voor elk gerapporteerd symptoom een bepaling van de ernst op en een beoordeling van de emotionele belasting, alsmede gesommeerde totaalscores voor Ernst en Emotionele belasting.

De meeste mensen zijn in staat de NPI-Q in ongeveer vijf minuten in te vullen. Het verdient aanbeveling dat de clinicus bij iedere afname controleert of de lijst volledig is ingevuld, of dat onduidelijkheden verheldering behoeven. Wanneer iemand voor het eerst de lijst invult kan het nuttig zijn de instructies mondeling door te nemen. In sommige gevallen is het nodig de NPI-Q gedeeltelijk of in het geheel als interview af te nemen.

Copyright op de NPI en NPI-Q berust bij Jeffrey L. Cummings, MD. De NPI-Q werd met toestemming ontwikkeld door Daniel Kaufer, MD en vertaald in het Nederlands door J.F.M. de Jonghe, M.G. Kat en C.J. Kalisvaart (Jonghe JF de et al, TGG 2003, 34:74-77).. **Het is verboden om zonder schriftelijke toestemming de NPI of NPI-Q te gebruiken in onderzoek dat gedeeltelijk of geheel gesponsord wordt door bedrijven met winstoogmerk.**

Voor nadere informatie omtrent de NPI-Q kunt u contact opnemen met:

Daniel Kaufer, MD
 4W UPMC Montefiore
 200 Lothrop Street
 Pittsburgh, PA 15213
 Ph: 412.692.2709
 Fax: 412.692.2710
 E-m: dkaufer@pitt.edu

Jeffrey L. Cummings, MD
 Reed Neurological Research Center
 710 Westwood Plaza
 Los Angeles, CA 90095-1769
 Ph: 310.206.5238
 Fax: 310.206.5287
 E-m: cummings@ucla.edu

J.F.M. de Jonghe
 Medisch Centrum Alkmaar
 Afd. Klinisch Psychologie/Geriatrie

Onderzoeker

Pagina 2

Subject _____ (M)

Informant: echtgeno(o)t(e)/kind/anderszins

Datum _____

Postbus 501, 1800 AM Alkmaar
E-m: j.de.jonghe@mca.nl

Wilt u bij het beantwoorden van deze vragen steeds uitgaan van veranderingen die zich hebben voorgedaan vanaf het moment dat hij geheugenproblemen kreeg.

Omcirkel alleen “Ja” indien het symptoom in de afgelopen maand aanwezig was. In andere gevallen omcirkelt u “Nee”. Voor elke vraag die u met “Ja” beantwoordt:

a) Beoordeel de ERNST van het symptoom (hoe beïnvloedt het hem):

1 = Licht (merkbaar, maar geen belangrijke verandering)

2 = Matig (belangrijk, maar geen ingrijpende verandering)

3 = Ernstig (erg duidelijk of opvallend, een ingrijpende verandering)

b) Beoordeel de mate waarin het symptoom voor u EMOTIONEEL BELASTEND is (hoe het u beïnvloedt):

0 = In het geheel niet belastend

1 = Minimaal (enigszins belastend, geen probleem om mee om te gaan)

2 = Licht (niet erg belastend, meestal makkelijk om mee om te gaan)

3 = Matig (nogal belastend, niet altijd makkelijk om mee om te gaan)

4 = Ernstig (erg belastend, moeilijk om mee om te gaan)

5 = Zeer ernstig/extreem (uiterst belastend, niet in staat er mee om te gaan)

Beantwoordt de vragen zorgvuldig. Vraag gerust om uitleg indien nodig.

Wanen Is hij overtuigd van bepaalde gedachten, waarvan u weet dat ze niet waar zijn; denkt hij bijvoorbeeld dat andere mensen hem kwaad willen doen of van hem stelen?

Ja Nee ERNST: 1 2 3 EMOTIONELE BELASTING: 0 1 2 3 4 5

Hallucinaties Hallucineert hij; ziet hij iets dat er niet is of hoort hij geluiden of stemmen die een ander niet kan horen?

Ja Nee ERNST: 1 2 3 EMOTIONELE BELASTING: 0 1 2 3 4 5

Agitatie/Agressie Komt het voor dat hij weigert mee te werken, of zich niet laat helpen door een ander? Is hij lastig om mee om te gaan?

Ja Nee ERNST: 1 2 3 EMOTIONELE BELASTING: 0 1 2 3 4 5

Depressie/Dysforie Lijkt het alsof hij verdrietig of depressief is, of zegt hij dat hij zich somber voelt?

Ja Nee ERNST: 1 2 3 EMOTIONELE BELASTING: 0 1 2 3 4 5

ERNST**1 = Licht** (merkbaar, maar geen belangrijke verandering)**2 = Matig** (belangrijk, maar geen ingrijpende verandering)**3 = Ernstig** (erg duidelijk of opvallend, een ingrijpende verandering)**EMOTIONELE BELASTING****0 = In het geheel niet belastend****1 = Minimaal** (enigszins belastend, geen probleem om mee om te gaan)**2 = Licht** (niet erg belastend, meestal makkelijk om mee om te gaan)**3 = Matig** (nogal belastend, niet altijd makkelijk om mee om te gaan)**4 = Ernstig** (erg belastend, moeilijk om mee om te gaan)**5 = Zeer ernstig/extreem** (uiterst belastend, niet in staat er mee om te gaan)

Angst

Raakt hij overstuur of wordt hij zenuwachtig wanneer u (of verzorgende) weggaat? Is er nog iets anders dat erop wijst dat hij angstig is; zoals naar adem happen, zuchten, zich niet kunnen ontspannen of erg gespannen voelen?

Ja Nee

ERNST: 1 2 3 EMOTIONELE BELASTING: 0 1 2 3 4 5

Euforie/opgetogenheid

Lijkt hij zich te goed of te opgewekt te voelen?

Ja Nee

ERNST: 1 2 3 EMOTIONELE BELASTING: 0 1 2 3 4 5

Apathie/onverschillig

Lijkt hij minder geïnteresseerd te zijn in z'n gewone activiteiten of in de activiteiten en plannen van een ander?

Ja Nee

ERNST: 1 2 3 EMOTIONELE BELASTING: 0 1 2 3 4 5

Ontremd gedrag

Handelt hij impulsief zonder over de gevolgen na te denken? Praat hij bijvoorbeeld tegen onbekenden alsof hij ze goed kent, of maakt hij kwetsende of tactloze opmerkingen tegen anderen?

Ja Nee

ERNST: 1 2 3 EMOTIONELE BELASTING: 0 1 2 3 4 5

Prikkelbaarheid/Labiliteit

Is hij ongeduldig of snel geïrriteerd? Kan hij er niet goed tegen als iets vertraagd is of als hij moet wachten op een geplande activiteit?

Ja Nee

ERNST: 1 2 3 EMOTIONELE BELASTING: 0 1 2 3 4 5

ERNST**1 = Licht** (merkbaar, maar geen belangrijke verandering)**2 = Matig** (belangrijk, maar geen ingrijpende verandering)**3 = Ernstig** (erg duidelijk of opvallend, een ingrijpende verandering)**EMOTIONELE BELASTING****0 = In het geheel niet belastend****1 = Minimaal** (enigszins belastend, geen probleem om mee om te gaan)**2 = Licht** (niet erg belastend, meestal makkelijk om mee om te gaan)**3 = Matig** (nogal belastend, niet altijd makkelijk om mee om te gaan)**4 = Ernstig** (erg belastend, moeilijk om mee om te gaan)**5 = Zeer ernstig/extreem** (uiterst belastend, niet in staat er mee om te gaan)

Doelloos repetitief gedrag Doet hij telkens dezelfde handelingen, zoals doelloos rondlopen in huis, peuteren aan knopen, ergens aan plukken, draadjes opwinden, en dergelijke?

Ja Nee ERNST: 1 2 3 EMOTIONELE BELASTING: 0 1 2 3 4 5

Gedrag 's nachts Maakt hij u 's nachts wakker, staat hij te vroeg op of doet hij te vaak een dutje overdag?

Ja Nee ERNST: 1 2 3 EMOTIONELE BELASTING: 0 1 2 3 4 5

Eetlust/eetgedrag Is hij afgefallen of in gewicht aangekomen, of is zijn voorkeur voor bepaald eten veranderd?

Ja Nee ERNST: 1 2 3 EMOTIONELE BELASTING: 0 1 2 3 4 5

NPI-Q Samenvatting

	Nee	Totaal (Ernst)			Emotionele Belasting					
	0	1	2	3	0	1	2	3	4	5
Wanen	0	1	2	3	0	1	2	3	4	5
Hallucinaties	0	1	2	3	0	1	2	3	4	5
Agitatie/Agressie	0	1	2	3	0	1	2	3	4	5
Depressie/Dysforie	0	1	2	3	0	1	2	3	4	5
Angst	0	1	2	3	0	1	2	3	4	5
Euforie/Opgetogenheid	0	1	2	3	0	1	2	3	4	5
Apathie/Onverschilligheid	0	1	2	3	0	1	2	3	4	5
Ontremd gedrag	0	1	2	3	0	1	2	3	4	5
Prikkelbaarheid/Labiliteit	0	1	2	3	0	1	2	3	4	5
Doelloos repetitief gedrag	0	1	2	3	0	1	2	3	4	5
Nachtelijke onrust/Slaapstoornis	0	1	2	3	0	1	2	3	4	5
Eetlust/Eetgedrag verandering	0	1	2	3	0	1	2	3	4	5
TOTAAL										